

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

SAĞLIK HİZMETLERİ SEKRETERLİĞİ

**SOLUNUM VE SİNDİRİM SİSTEMİNE
İLİŞKİN TIBBİ TERİMLER
346SBI046**

Ankara, 2011

-
- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
 - Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
 - **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR.....	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. SOLUNUM SİSTEMİNE İLİŞKİN TIBBİ TERİMLER.....	3
1.1. Solunum Sistemine İlişkin Anatomik Terimler	4
1.2. Solunum Sistemi Hastalıklarına İlişkin Tanısal Terimler	7
1.3. Solunum Sisteminde Ameliyatlara İlişkin Terimler	10
1.4. Solunum Sistemi Hastalıklarında Semptomlara İlişkin Terimler	11
UYGULAMA FAALİYETİ.....	14
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	15
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	18
2. SİNDİRİM SİSTEMİNE İLİŞKİN TIBBİ TERİMLER	18
2.1. Sindirim Sistemine İlişkin Anatomik Terimler	18
2.2. Sindirim Sistemi Hastalıklarına İlişkin Tanısal Terimler.....	25
2.3. Sindirim Sisteminde Ameliyatlara İlişkin Terimler.....	29
2.4. Sindirim Sistemi Hastalıklarında Semptomlara İlişkin Terimler.....	32
UYGULAMA FAALİYETİ.....	34
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	35
MODÜL DEĞERLENDİRME.....	38
CEVAP ANAHTARLARI.....	40
KAYNAKÇA	44

AÇIKLAMALAR

KOD	346SBI046
ALAN	Sağlık Hizmetleri Sekreterliği
DAL/MESLEK	Tıbbi Sekreterlik
MODÜLÜN ADI	Solunum ve Sindirim Sistemine İlişkin Tıbbi Terimler
MODÜLÜN TANIMI	Solunum ve sindirim sistemine ilişkin tıbbi terimler ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırıldığı bir öğretim materyalidir.
SÜRE	40/16
ÖNKOŞUL	Anatomi ve Fizyoloji dersinin, Solunum Sistemi ve Sindirim Sistemi modülleri ile Tıbbi Terminoloji dersi, İnsan Anatomisine İlişkin Tıbbi Terimler modülünü başarmış olmak.
YETERLİK	Solunum ve sindirim sistemine ilişkin tıbbi terimleri ayırt etmek.
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Bu modül ile sınıf ortamı ve/veya sağlık kurumunda solunum ve sindirim sistemine ilişkin terimleri, tam ve doğru olarak telaffuz ederek yazabilecek ve ayırt edebileceksiniz. Amaçlar 1. Solunum sistemine ilişkin tıbbi terimleri tam ve doğru olarak telaffuz edip yazabileceksiniz. 2. Sindirim sistemine ilişkin tıbbi terimleri tam ve doğru olarak telaffuz edip yazabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Donanım: Projeksiyon cihazı, anatomik afiş ve maketler, kasetçalar v.b. Ortam: Sınıf, anatomi laboratuvarı.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra verilen ölçme araçları ile kazandığımız bilgileri ölçerek kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen, modülün sonunda ölçme aracı (test, çoktan seçmeli, doğru-yanlış, v.b.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığımız bilgi ve becerileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Tıbbi terimlerin anlamları sabittir, kişilere göre ya da kullanıldıkları yere göre değişiklik göstermez. İfade ettikleri kavram net, açık ve kesin bir biçimdedir.

Sağlık hizmetlerini öğrenme ve uygulama başarısı tıbbi terimlerin öğrenilmesi ile doğru orantılıdır. Sağlık hizmetlerinin her alanında kurum yazışmalarını yapan "Tıbbi Sekreter" in sağlıkla ilgili kavram ve terimleri öğrenmesi bir zorunluluktur. Böylece anlam kargaşasından, yanlış yazım hatalarından kaynaklanan aksaklıklar ortadan kalkacak, hastalara daha kaliteli hizmet verilecektir. Hataların düzeltilmesi için yeniden zaman ve iş gücü ayrılmayacak, hasta ve hastane personeli zaman kazanacaktır.

Tıbbi terimleri öğreneceğiniz bu modüldeki başarınız, meslek hayatınızdaki başarınızı da olumlu yönde etkileyecektir.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyetinde, Solunum Sistemine ilişkin tıbbi terimleri tam ve doğru olarak telaffuz edip yazabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

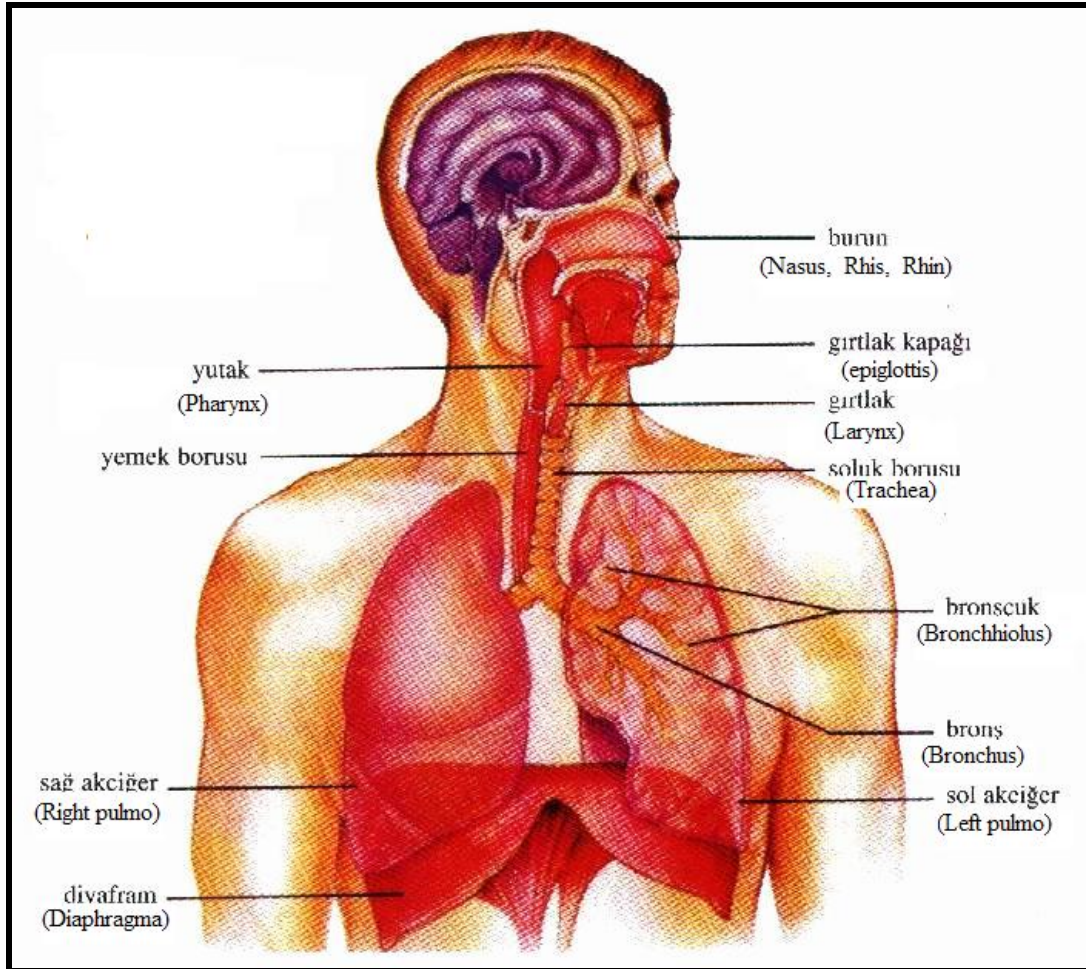
- Solunum sistemi organları ile ilgili araştırma yaparak topladığınız bilgileri sınıfta arkadaşlarınız ile tartışınız.
- Solunum sistemine ait resimler bularak sınıfa getiriniz.
- Solunum sistemi terimlerini araştırarak telaffuzlarını defterinize yazarak sınıfta öğretmeninize kontrol ettiriniz.

1. SOLUNUM SİSTEMİNE İLİŞKİN TIBBİ TERİMLER

Vücuttaki hücrelerin, dolayısıyla insanın, yaşamına devam etmesi için solunum yoluyla alınan oksijene ihtiyacı vardır. Solunum fizyolojik bir olaydır. Solunum; atmosferden alınan hava içerisindeki oksijen ile vücutta bulunan karbondioksitin yer değiştirmesidir. Gaz değişimi solunum sistemi organlarından, alveollerde gerçekleşir.

Solunum sistemi organları; burun, yutak, gırtlak, soluk borusu, akciğerler, bronşlar, bronşçuklar, alveoller ve diyaframdır. (diyafragma)

Systema Respiratorium (sistema respiratoryum): Solunum sistemi.

Resim 1.1: Solunum sistemi organları

1.1. Solunum Sistemine İlişkin Anatomik Terimler

Nasus/rhis/rhin: Burun.

Apex nasi (apeks nasi/ nazi): Burun ucu.

Cavitas nasi (kavitas nasi): Burun boşluğu.

Dorsum nasi (dorsum nasi): Burun sırtı.

Radix nasi (radiks nasi): Burun sırtının alınla bileştiği kısım.

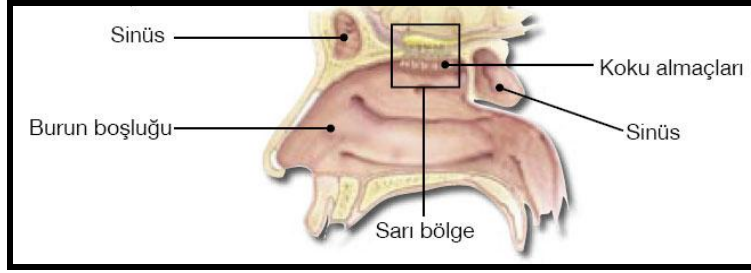
Septum nasi (septum nasi): Burun boşluğunu dikey olarak ikiye bölen kısım

Vestibulum nasi (vestibulum nasi): Burun boşluğunun giriş bölümü.

Regio respiratoria (regio respiratoria): Burun boşluğunun solunumla ilgili bölümü.

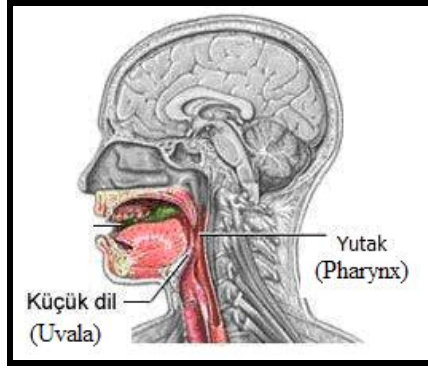
Regio olfactoria (regio olfaktoria): Burun boşluğunun koku bölgesi olan üst kısmı.

Concha (konka): Burun boşluğunun yan duvarlarında görülen, önden arkaya uzanan kıvrımdak dokudan, yaprak şeklindeki üç adet oluşum.

Resim 1.2: Burnun bölümlerinden bir kısmı

Pharynx (farenks): Yutak.

Resim 1.3: Yutak ve küçük dil

Larynx (larinks): Gırtlak.

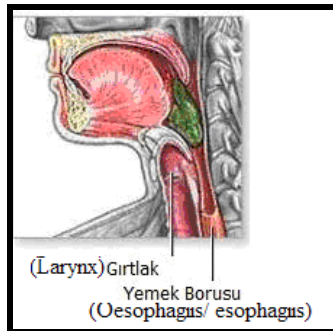
Chorda vocalis/plica vokalis (korda vokalis/plika vokalis): Ses telleri.

Epiglottis (epiglot/epiglottis): Gırtlak kapağı. Glottis'i üstten örten, larinks boşluğunu yutma sırasında kapatan, fibröz kıkırdaktan yapılmış ince, yaprak şeklinde kapakçık.

Glottis (glotis): Gırtlaktaki ses telleri ve bunların arasındaki bölgeyi kapsayan organ.

Laryngeal prominence (laringeal- larenjeal prominens): Adam elması. Larynx üzerindeki kabartı ya da çıkıntı.

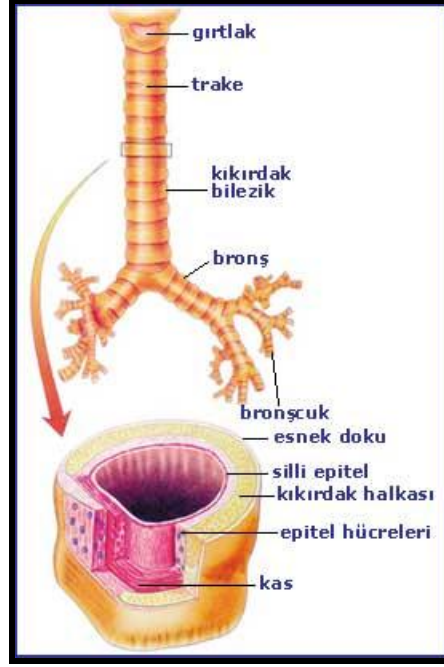
Uvulae/staphyle (uvula/stepli): Küçük dil.

Resim 1.4: Gırtlak ve yemek borusu

Trachea (trake/trakea): Nefes borusu.

Cartilago trachea (kartilago trekea): Trekeyı yapan, at nalı şeklindeki kıkırdak.

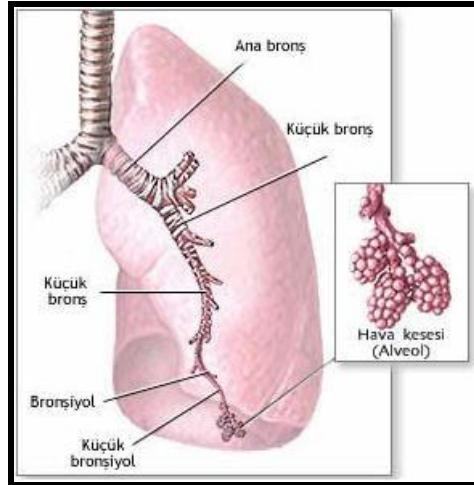
Resim 1.5: Nefes borusu ve yapısı

Pulmo (pulmo): Akciğer.

Bronchus/ bronchi (bronus/bronş): Akciğer borusu. Nefes borusunun iki kolundan biri.

Bronchiole (bronşiyol): Bronşçuk. Nefes yollarının akciğer lobülleri içindeki parçası.

Alveolus (alveol): Akciğer hava keseciği. Bronşçuktan sonra ve en uçtaki kesecikler.

Resim 1.6: Bronş, bronşçuk ve alveol

Pleura (plevra): Göğüs zarı. Akciğerlerin dış yüzeyini ve göğüs duvarının iç yüzüne yapışarak örten ince zar.

Diaphragma (diyafragma/diyafram): Göğüs ile karın boşluklarını birbirinden ayıran kas liflerinden zengin kalın zar.

Mediastinum (mediastinum): Yanda akciğerler, arkada omurga ve önde sternum arasında kalan aralık.

Thorax (toraks): Göğüs boşluğu.

Expiration (ekspirasyon): Soluk verme.

Inspiration (inspirasyon): Soluk alma.

Vital kapasite: Tam bir inspirasyondan sonra tam bir ekspirasyonla çıkarılan hava miktarı.

Tidal volüm: Normal bir solunumdan sonra ekspirasyon ile dışarı atılan havanın yoğunluğu.

Rezidüel volüm: Tam bir ekspirasyondan sonra akciğerlerde kalan gazın yoğunluğu.

Fonksiyonel reziduel kapasite: Normal bir ekspirasyonda akciğerlerde kalan hava miktarı.

1.2. Solunum Sistemi Hastalıklarına İlişkin Tanısal Terimler

Atresia of choanae/choana (atrezi of koana): Burun deliğinin arkasının doğuştan kapalı oluşu.

Choanae/choana (koana): Burun boşlukları arka delikleri.

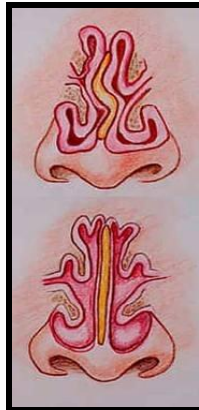
Coryza (koriza): Akut burun nezlesi. Burun mukozasının iltihaplanması sonucu salgı artışı ile belirgin akut nezle hali.

Rhinitis (rinit): Burun içi mukozasının iltihabı.

Sinusitis (sinüzit): Sinus veya sinuslerin iltihaplanması.

Pansinusitis (pansinüzit): Bütün sinuslerin iltihabı.

Septum deviation/ deflection of septum (septum deviasyonu/defleksiyon of septum): Burun bölmesinin sağa ya da sola doğru eğik olması.

Resim 1.7: Burun deviasyonu

Laryngitis (larenjit): Larenksin iltihabı.

Laryngeal stridor (laringeal-larenjeal sitridor): Larenksteki kasılma dolayısıyla solunumun sesli olması.

Laryngotracheobronchitis (laringotrakeobronşit): Larinksin, trakeanın ve bronşların iltihaplı durumu.

Pharyngitis (farenjit): Yutak iltihabı.

Nasopharyngitis (nazofarenjit): Nazofarenks iltihabı.

Resim 1.8: Larenksin iltihabı

Asphyxia (asfiksi): Solunum durması. Oksijen yetersizliği nedeniyle boğulma.

Asthma (astım): Solunum yollarının süregelen bir iltihap sonucu aşırı derecede duyarlı olmasına ve bazı etkenlerle zaman zaman daralmasına neden olan bir solunum yolu hastalığı. Nöbetler şeklinde ortaya çıkan nefes darlığı. Nefes vermede güçlük vardır.

Abscess of lung (absis of lang): Akciğer absesi.

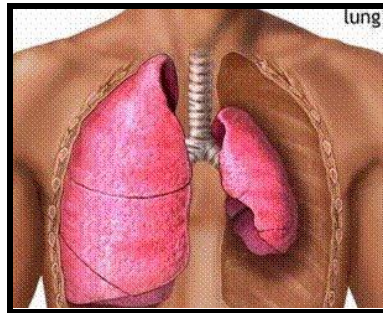
Aplasia of bronchus (aplazi of bronkus): Bronşun gelişmemesi veya kusurlu gelişmesi.

Aplasia of lung (aplazi of lang): Akciğerin gelişmemesi veya kusurlu gelişmesi.

Atelectasis (atelektazi): Akciğerin bazı bölümlerinin veya akciğerlerden birinin tamamının büzülerek fonksiyonunu kaybetmesi.

Resim 1.9: Akciğerlerin bir kısmının sönmüş hali

Resim 1.10: Akciğer kollapsı

Collapse (kollaps): Organın, (duvar tonüsünü kaybederek) büzülerek küçülmesi.

Collapse of lung/ pulmonary collapse (kollaps of lang/ pulmoner kollaps): Akciğer kollapsı. Akciğerin ya da bir kısmının havasız kalması ile birlikte büzülmesi.

Pleuritis/ pleurisy (plörit/ plörezi): Akciğer zarı iltihabı.

Pneumonia (pnömoni): Akciğer iltihabı.

Anthraxis (antrakoz): Kömür tozunun, uzun süre solunum yoluyla alınması nedeniyle akciğerlerde oluşan hastalık.

Asbestosis (asbestoz): Asbest tozunun, uzun süre solunum yoluyla alınması nedeniyle akciğerlerde meydana gelen hastalık.

Pneumoconiosis (pnömokonyoz): Belirli tozların, sürekli olarak solunmasıyla oluşan akciğer hastalığı.

Pulmonary embolism (pulmoner emboli): Bir pıhtı veya yabancı maddenin pulmoner arterin bir dalını tıkaması ve dolaşımın engellenmesi.

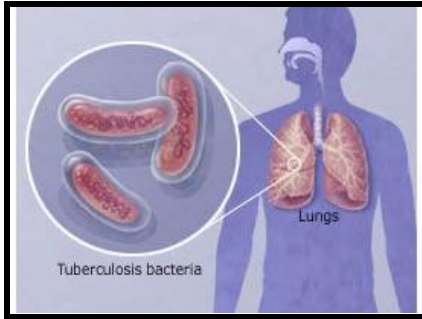
Pulmonary edema (pulmoner ödem): Akciğer ödemi. Akciğer dokularında ve alveollerde anormal, yaygın sıvı birikimi.

Pulmonary hypertension (pulmoner hipertansiyon): Pulmoner arterde kan basıncının yüksek oluşu.

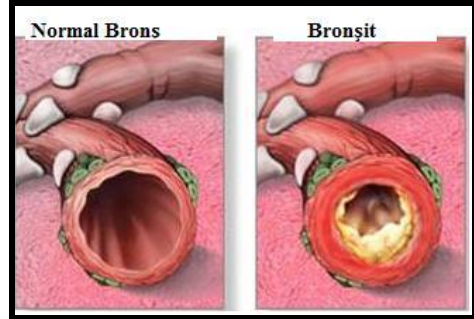
Pulmonary infarction (pulmoner enfarktüs): Çok defa embolizm sebebiyle akciğerin bir kısım dokusuna kan gitmemesi.

Pulmonary thrombosis (pulmoner tromboz): Herhangi bir pulmoner kan damarında pıhtı meydana gelmesi ve dolaşımın engellenmesi

Pulmonary tuberculosis/ phthisis (pulmoner tüberküloz/ftizi): Akciğer tüberkülozu, akciğer veremi.

Resim 1.11: Verem (tüberküloz)

Resim 1.12: Bronşit

Bronchopneumonia (bronkopnömoni): Akciğer dokusunun bronşiyolları de içine alan iltihabı.

Bronchiectasis (bronşektazi): Bronşların, doğuştan ya da sonradan 'geri dönüşümsüz' biçimde genişlemesi.

Bronchitis (bronşit): Bronş ve bronşçukların iltihaplanması.

Empyema (ampiyem): Plevra boşluğunda cerahat toplanması.

Hemothorax (hemotoraks): Göğüs (plevra) boşluğuna kan toplanması.

Hydropneumothorax (hidropnömotoraks): Göğüs boşluğuna hava ve sıvı dolması.
Pneumothorax (pnömotoraks): Göğüs boşluğunda hava veya gaz toplanması.
Pyopneumothorax (piyopnömotoraks): Göğüs boşluğuna irin ve hava toplanması.

➤ **Solunum sistemine özel tanı yöntemleri**

Akciğer Sintigrafisi: İnhalasyon ya da intravenöz yolla radyoizotop madde verilerek akciğer tarafından tutulumunun kaydedilmesi.

Bronchoscope (bronkoskop): Trekea ve bronşların içini muayene için ya da solunum yollarına kaçan yabancı bir cisim çıkarmak amacıyla kullanılan alet.

Bronchoscopy (bronkoscopi): Bronkoskop ile solunum yollarının (soluk borusu ve bronşların) içini tanı amacıyla inceleme tekniği.

Bronchography (bronkografi): Bronş sisteminin radyolojik olarak incelenmesi.

Göğüs Grafisi: Akciğer filmi çekilmesi (Akciğerlerde lezyon tespiti için kullanılır).

Laryngoscopy (larengoskopi): Larenksin larengoskopi ile incelenmesi.

Pulmoner ve Bronşial Anjiyografi: Radyopak maddenin akciğer damarlarına verilerek izlenmesi ve akciğerlerdeki değişikliklerin incelenmesi.

Tracheoscope (trakeoskop): Soluk borusunun içini muayene etmek için kullanılan alet.

Tracheoscopy (trakeoskopi): Soluk borusu içinin, trakeoskop aracılığı ile gözle muayenesi.

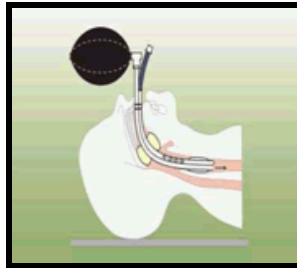
Thoracentesis (torasentez): Tanı ya da tedavi amacıyla göğüs duvarından özel iğne ile plevra boşluğuna girilerek sıvı çekme.

1.3. Solunum Sisteminde Ameliyatlara İlişkin Terimler

Cricotracheotomy (krikotrakeotomi): Krikoid kıkırdak aracılığıyla trakeaya kesit yapma, krikoid kıkırdak üzerinden gerçekleştirilen trakeotomi (Acil durumlarda uygulanır).

Tracheotomy /Tracheostomy (trakeotomi / trakeostomi): Trakeadan vücut dışına ağız açılması.

Endotracheal intubation (endotrakeal entubasyon): Trekea ve bronşlara bir tüp yerleştirilerek hava yolunun açılması.

Resim 1.13: Endotrakeal entubasyon

Ethmoidectomy (etmoidektomi): Etmoid hücrelerin veya etmoid kemiğinin bir kısmının ameliyetle alınması işlemi.

Caldwell-Luc Operation (Kaldwel-Luk ameliyatı): Maksiller sinüsün cerrahi olarak açılıp temizlenmesi.

Dilatation of the larynx (larenks dilatasyonu): Larenksin aletle genişletilmesi.

Laryngectomy (larenjektomi): Larenksin ameliyatla kesilip alınması.

Laryngostomy (larengostomi): Larenksten vücut dışına ağız açılması işlemi.

Bronchoplasty (brankoplasti): Bronştaki bir fistülün, ameliyatla kapatılması.

Bronchotomy (brankotomi): Bir bronşun, ameliyatla çıkarılması

Decortication of lung (akciğer dekortikasyonu): Akciğerlere rahat hava dolmasını sağlamak amacı ile visserel plevranın çıkarıldığı cerrahi işlem.

Mediastinotomy (mediastinotomi): Mediastinumun açılması işlemi.

Pleurectomy (plörektomi): Plevranın kısmen veya tamamen ameliyatla kesilip alınması.

Pneumonectomy (pnömonektomi): Akciğer dokusunun bir parçasını çıkarma ameliyatı.

Thoracotomy (torakotomi): Göğüs kafesinin cerrahi girişimle açılması.

Tracheoplasty (trakeoplasti): Trakeanın plastik ameliyatı.

Thoracentesis (torasentez) : Bir enjektör yardımı ile göğüs duvarından plevra boşluğuna girilerek bu alanda biriken sıvının alınması işlemidir.

1.4. Solunum Sistemi Hastalıklarında Semptomlara İlişkin Terimler

Anosmia (anosmi): Koku alma hissinin kaybolması.

Aphonia (afoni): Ses kaybı.

Dysphonia (disfoni): Ses kısıklığı nedeniyle konuşmada güçlük çekme.

Epistaxis (epistaksis): Burun kanaması.

Rhinorrhea (rinore): Burundan gelen berrak veya pürülan (irinli) akıntı.

Expectoration (ekspektorasyon): Akciğer ve trakeadaki maddelerin, öksürükle balgam olarak dışarı çıkarılması.

Hemoptysis (hemoptizi): Öksürükle kan gelmesi, kan tükürülmesi.

Hiccough/ hiccup/ singultus (hikkaf/ hikkap/ singultus): Hıçkırık.

Apnea/ apnoea (apne): Solunumun, geçici olarak durması.

Bradypnea (bradipne): Solunumun, normalden az sayıda oluşu.

Tachypnea (takipne): Hızlı solunum. Solunum sayısının, normalin çok üstüne çıkması.

Dyspnea/ dyspnoea (dispne): Nefes darlığı. Solunum güçlüğü.

Orthopnea/orthopnoea (ortopne): Ayakta veya dik oturmuş halinde rahat nefes alma. Dik duruş dışındaki her hangi bir pozisyonda nefes alırken güçlük çekme.

Platypnea (platipne): Otururken veya ayağa kalkınca nefes darlığı hissetme. Sırtüstü yatınca solunumun rahatlaması.

Hyperpnea (hiperpne): Dakikadaki solunum sayısı ve derinliğinin artması ile belirgin solunum.

Hiyopnea (hipopne): Dakikadaki solunum sayısı ve derinliğinin azalması ile belirgin solunum. Yüzeysel solunum.

Hyperventilation (hiperventilasyon): Akciğerlerde hava değişiminin hızlanması.

Hypoventilation (hipoventilasyon): Akciğerlerde hava değişiminin yetersiz oluşu.

Paroxysmal (paroksizmal): Aniden belirlenen şiddetli fakat geçici nöbetlerle kendini gösteren.

Nocturnal (noktürnal): Gece olan.

Paroxysmal nocturnal dyspnea (paroksizmal noktürnal dispne): Gece, nöbetler halinde gelen nefes darlığı.

Ataxic solunum (ataksik solunum): Solunum hareketlerinin bazen yavaş, bazen hızlı, bazen derin, bazen sığ olması düzensiz aralıkları izleyen geçici solunum durması; bazen az bazen çok uzamış derin solumaların görüldüğü patolojik bir solunum şekli.

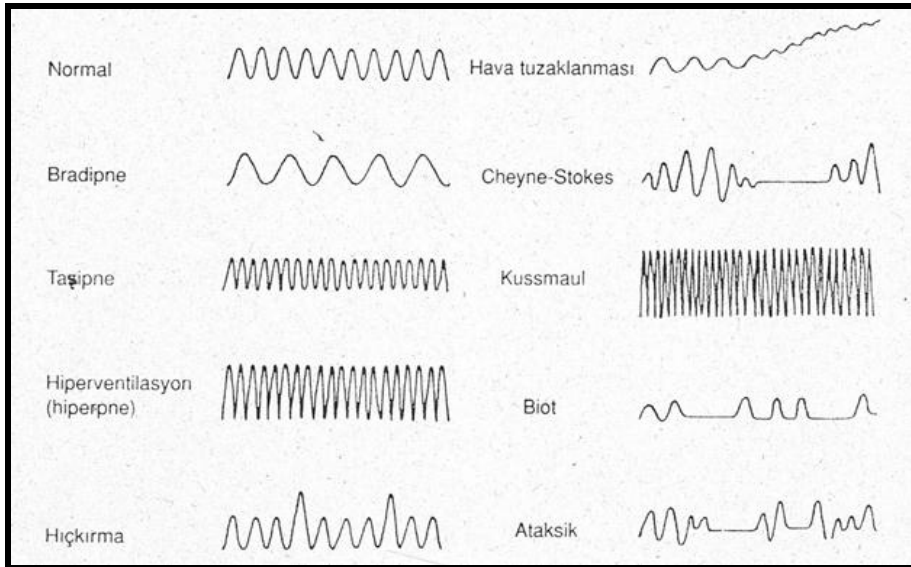
Respiration (respirasyon): Solunum; soluk alıp verme.

Biot's respiration (biot respirasyon): Düzensiz bir solunum tipidir. Değişik tip solunumlar görülür. Solunum durabilir. Hasta, solunum durmasından sonra derin bir hava alır. Yani içini çeker. Hiperpne-apne-hiperpne şeklindedir.

Cheyne-Stokes respiration (Çeyn stoks respirasyon): Periyodik solunum. Solunumun geçici olarak durmasının ardından giderek solunum derinliği ve hızı artar. Sonra hız ve derinlik azalmaya başlar; ardından solunum tekrar geçici olarak durur. Bu sürecin tekrarlaması.

Kussmaul breathing (Kussmaul bireting): Kussmaul solunum. Hava açlığı nedeniyle derin soluk alıp verme ile belirgin solunum şekli.

Stridor (stridor): Gürültülü solunum. Gırtlaktaki darlıktan dolayı nefes alışın ısıklık çalar gibi sesli olması.

Şekil 1.14: Solunum tiplerinin şematik gösterilmesi

Pectus excavatum (pektus ekskavatum): Kunduracı göğsü. Göğüs kafesinin içeriye doğru çöküklük göstermesi ile belirgin göğüs şekli; çukur göğüs.

Resim 1.15: Kunduracı göğsü

Pectus carinatum (pektus karinatum): Göğüs kafesinin, öne doğru çıkıntı yapması ile belirgin göğüs şekli; tavuk veya güvercin göğüs.

UYGULAMA FAALİYETİ

Bu uygulama faaliyetinde verilen işlem basamaklarını tamamladığımızda Solunum Sistemine ilişkin tıbbi terimleri tam ve doğru olarak telaffuz edip yazabileceksiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Solunum sistemine ilişkin anatomik terimleri, doğru telaffuz ediniz.	➤ Tıbbi terimlerin yazılışları ve telaffuzları arasındaki farklılıklara dikkat ediniz. ➤ Tıbbi terimleri telaffuz edip öğrenene kadar tekrar ediniz.
➤ Solunum sistemine ilişkin anatomik terimleri, doğru yazınız	➤ Telaffuzlarınızı bilgisayar, kasetçalar vb. cihazları kullanarak kaydediniz. ➤ Kaydettiğiniz telaffuzlarınızı dinleyiniz.
➤ Solunum sistemi hastalıklarına ilişkin tanısal terimleri, doğru telaffuz ediniz.	➤ Telaffuzlarınızda hata var ise doğru telaffuz edene kadar tekrar ediniz. ➤ Arkadaşlarınız ile “doğru telaffuz doğru anlam” oyunu oynayınız.
➤ Solunum sistemi hastalıklarına ilişkin tanısal terimleri, doğru yazınız.	➤ Tıbbi terimin Türkçe karşılığını bir arkadaşınız söylediğinde diğeriniz de telaffuzunu söylesin.
➤ Solunum sistemine ilişkin ameliyat terimlerini, doğru telaffuz ediniz.	➤ Tıbbi terimin telaffuzunu bir arkadaşınız söylediğinde diğeriniz de Türkçe karşılığını söylesin.
➤ Solunum sistemine ilişkin ameliyat terimlerini, doğru yazınız.	➤ Diğer arkadaşlarınız da anlam ve telaffuzunuzun doğruluğunu kitabınızdan kontrol etsin. ➤ Tek bir harften bile tıbbi terimin anlamının değiştiğini unutmayınız.
➤ Solunum sistemi hastalıklarında semptomlara ilişkin terimleri, doğru telaffuz ediniz.	➤ Tıbbi terimleri yazarken ayrıntılara dikkat ediniz. ➤ Tıbbi terimleri doğru yazabilmek için çalışma defterinize yazarak pratik yapınız.
➤ Solunum sistemi hastalıklarında semptomlara ilişkin terimleri, doğru yazınız.	➤ Arkadaşlarınız ile “doğru yazılış, doğru anlam” oyununu oynayınız. ➤ Tahtaya veya bir kâğıda bir arkadaşınız tıbbi terimi yazsın, diğeriniz de anlamını söylesin ya da yazsın. ➤ Türkçe karşılığını siz söyleyin arkadaşlarınız da tıbbi terimi bir kâğıda yazsınlar. ➤ Bir grup arkadaşınız da yazılanların ve söylenenlerin doğruluğunu kitabınızdan kontrol etsin.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi, solunum sistemi organlarından değildir?
A) Rhin
B) Pharynx
C) Trachea
D) Tonsilla
E) Pulmo
2. Göğüs zarını, aşağıdaki terimlerden hangisi ifade eder?
A) Pleura
B) Rhis
C) Larynx
D) Alveol
E) Expiration
3. Aşağıdakilerden hangisi, akciğerlerin (pulmo) içindeki oluşumlardan değildir?
A) Bronchus
B) Bronchiole
C) Trachea
D) Alveolus
E) Bronchi
4. Tam bir inspirasyondan sonra, tam bir ekspirasyonla çıkarılan hava miktarı, aşağıdakilerden hangisidir?
A) Tidal kapasite
B) Vital kapasite
C) Rezidüel volüm
D) Rezidüel kapasite
E) Ventilasyon
5. Akciğer absesini, aşağıdaki terimlerden hangisi ifade eder?
A) Ampiyem
B) Astım
C) Aplazi of bronş
D) Atelektazi
E) Absis of lang

6. Akciğerin ya da bir kısmının havasız kalması ile birlikte büzüşmesi, aşağıdakilerden hangisidir?
A) Pulmonary collapse (pulmoner kollaps)
B) Pneumothorax (pnömotoraks)
C) Pyopneumothorax (piyopnömotoraks)
D) Hemothorax (hemotoraks)
E) Hydropneumothorax (hidropnömotoraks)
7. Aşağıdakilerden hangisi, solunum sistemine ilişkin ameliyatlardan değildir?
A) Bronchotomy (bronkotomi)
B) Laryngectomy (larenjektomi)
C) Antrectomy (antrektomi)
D) Thoracotomy (torakotomi)
E) Etmoidectomy (etmoidektomi)
8. Solunumun geçici olarak durması, aşağıdakilerden hangisidir?
A) Apnea
B) Dyspnea
C) Hyperpnea
D) Hiypopnea
E) Bradypnea
9. Aşağıdakilerden hangisi, burun kanamasının karşılığıdır?
A) Hemoptysis
B) Rhinorrhea
C) Disphonia
D) Epistaxis
E) Aphonia
10. Aşağıdakilerden hangisi, gürültülü solunumdur?
A) Ataksik solunum
B) Kussmaul solunum
C) Çeyn-Stoks solunum
D) Biot solunum
E) Stridor

Aşağıdaki tıbbi terimlerin, Türkçe karşılıklarını ok işareti ile eşleştiriniz.

<ol style="list-style-type: none">1. Cavitas nasi2. Trachea3. Expiration4. Pulmo5. Pectus excavatum6. Inspiration7. Hemothorax8. Rhin9. Thoracotomy10. Bronchotomy	<ul style="list-style-type: none">• Akciğer• Burun boşluğu• Burun• Bir bronşun ameliyatla kesilmesi• Kündüracı göğsü.• Göğüs (plevra) boşluğuna kan toplanması• Nefes borusu• Soluk verme• Soluk alma• Göğüs kafesinin cerrahi girişimle açılması.
---	---

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyetinde, Sindirim Sistemine ilişkin tıbbi terimleri tam ve doğru olarak telaffuz edip yazabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sindirim sistemi organları ile ilgili araştırma yaparak topladığınız bilgileri arkadaşlarınız ile paylaşınız.
- Sindirim sistemine ait resimler bularak sınıfta arkadaşlarınız ile paylaşınız.
- Sindirim sistemine ait tıbbi terimleri araştırarak telaffuzlarını defterinize yazınız. Sınıfta öğretmeniniz ile kontrol ediniz.

2. SİNDİRİM SİSTEMİNE İLİŞKİN TIBBİ TERİMLER

Sindirim sistemi veya gastrointestinal sistem, sindirim borusu (sindirim kanalı veya gastrointestinal kanal) ile sindirim bezlerini içeren; yiyeceğin vücuda alınması, sindirilmesi, gerekli besin ve enerjinin absorbe edilmesi ve atık maddelerin vücuttan atılmasını sağlayan sistemdir.

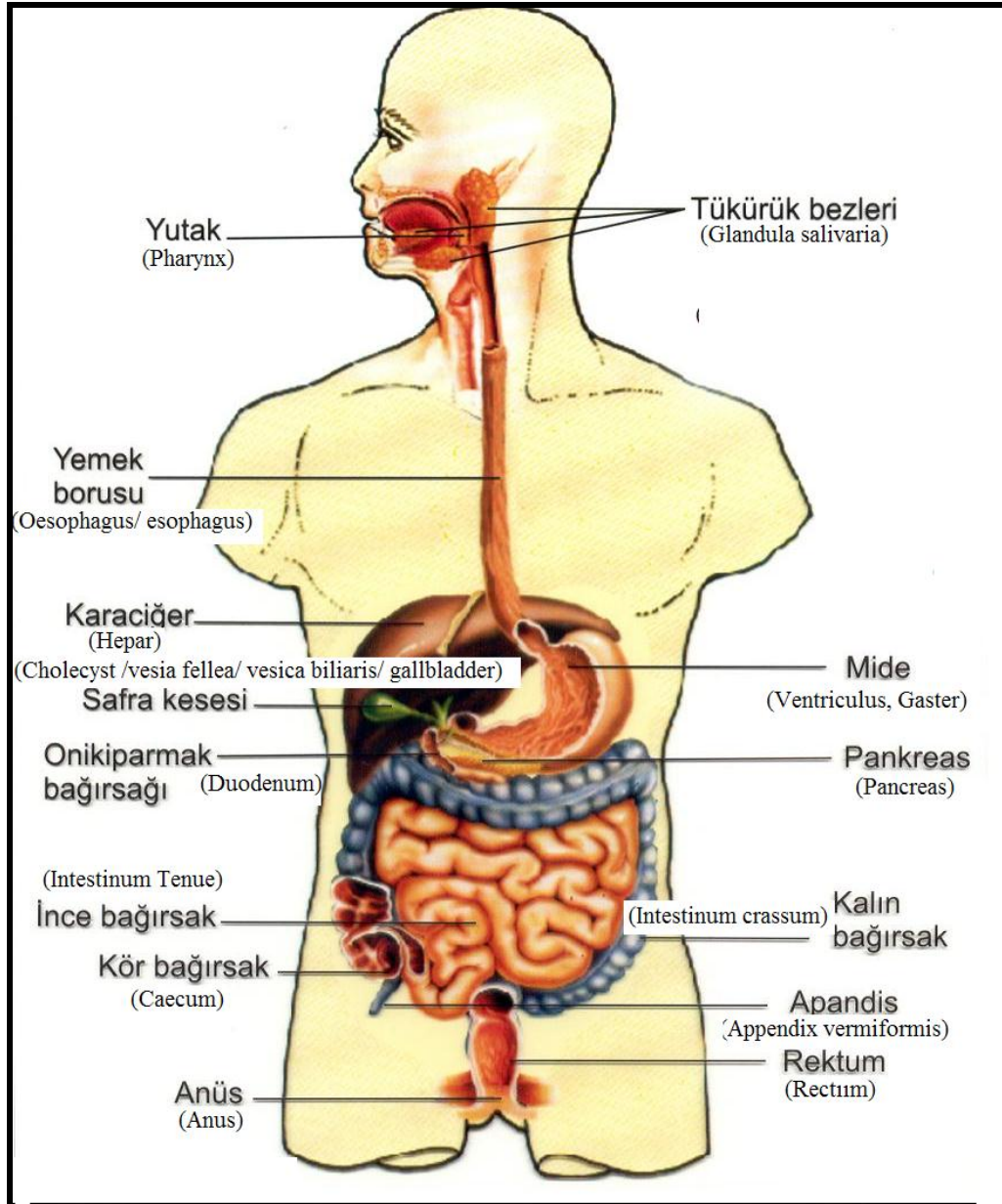
Sindirim sistemi ağızdaki dişlerle başlar; yutak, yemek borusu, mide, ince ve kalın bağırsakla devam ederek anüs ile sonlanır. Karaciğer ve pankreas, salgılarıyla sindirimde görev alan yardımcı organlardır. Besinlerin, yutaktan anüse kadar olan hareketi, sindirim sistemindeki düz kasların yaptığı peristaltik hareketle olur.

2.1. Sindirim Sistemine İlişkin Anatomik Terimler

Systema digestorium/ digestive system (sistema dijestoryum/dijestif sistem): Sindirim sistemi.

Gastroenterology (gastroenteroloji): Mide ve bağırsak hastalıklarını konu alan tıp dalı.

Gastrology (gastroloji): Mideyi ve mide hastalıklarını konu alan tıp dalı.

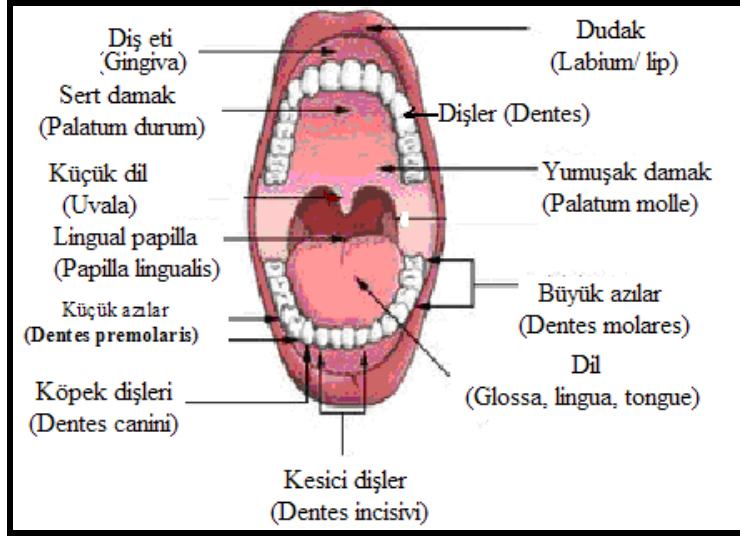
Resim 2.1: Sindirim sistemi organları

Mouth (mauth): Ağız.

Cavitas oris propria/cavum oris proprium (kavitas oris propria/kavum oris proprium): Ağız boşluğunun, dişlerin iç tarafında kalan geniş kısmı.

Vestibulum oris (vestibulum oris): Dişlerle yanak arasındaki kısım.

Labium/ lips /labia oris (labyum/lip/ labya oris): Dudak. Ağızı çevreleyen dudaklar. (Alt ve üst dudak)

Resim 2.2: Ağız boşluğu

Dent (dent): Diş.

Dentes (dentes): Dişler.

Dentes desidua (dentes desidua): Süt dişleri (20 tanedir).

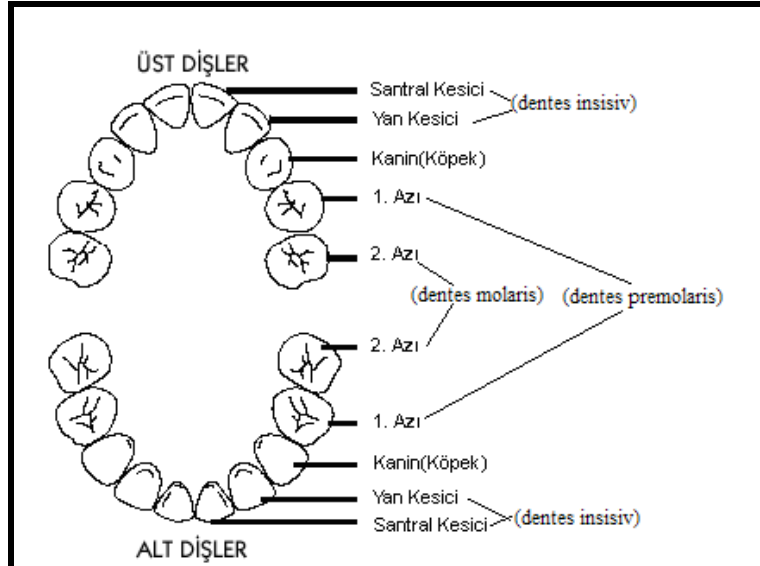
Dentes canini (dentes kanin): Köpek dişleri.

Dentes incisivi /incisor tooth/ incisor (dentes insisiv/ insizor tuut/ insizor): Kesici dişler.

Dentes molares (dentes molaris): Büyük azılar. (azı dişleri)

Dentes premolaris (dentes premolaris): Küçük azılar. (ön azı dişleri)

Dentes permanentes (dentes permanentes): Kalıcı dişler. (32 tanedir)

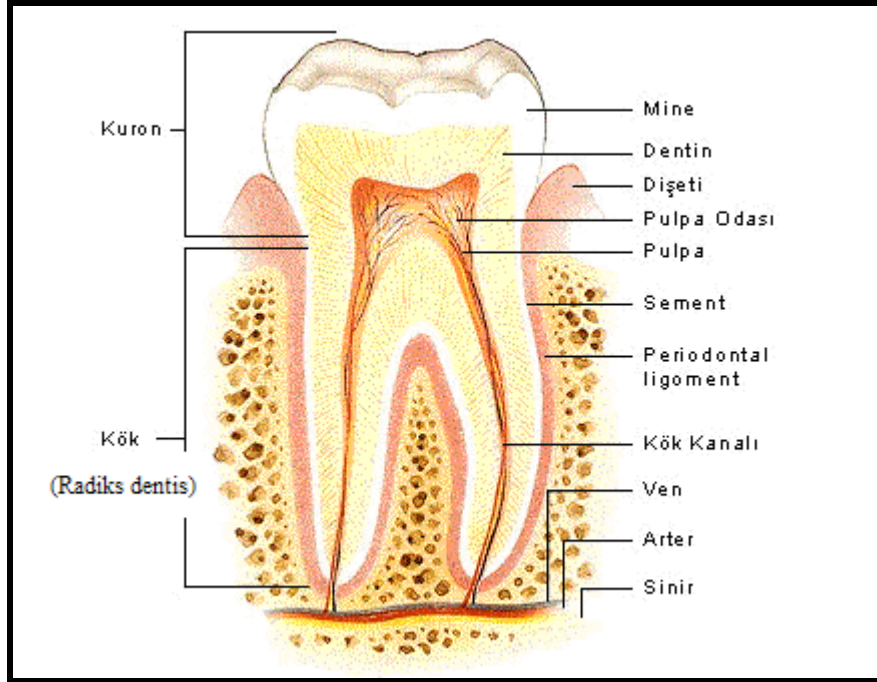

Resim 2.3: Dişlerin yapısal özelliklerine göre ağız içinde dağılışı

Corona dentis (korona dentis): Kron, taç. Dişin görülen mine ile örtülü bölümü.
Cervix dentis (serviks dentis): Boyun. Dişin kök bölgesine geçiş yeri.
Radix dentis (radiks dentis): Kök. Dişin alveoller içinde gömülü kalan dıştan bakıldığında görülmeyen bölümü.

Cementum (sementum): Dişin kökünü çevreleyen, ince kemik tabakası.
Pulpa dentis (pulpa dentis): Dişin orta iç kısmında bulunan, boşluk dokusu.
Dentinum/dentine (dentinum/dentin): Dişte, pulpa boşluğunu çevreleyen, sert kıvamdaki diş dokusu.

Mine (mine): Dişin taç kısmında yüzeyi kaplayan en sert kısım.
Periodontium (periyodontiyum): Diş kökünü kemiğe bağlayan bağ dokusu.
Gingiva (gingiva): Diş eti. Dişlerin etrafını saran doku.

Resim 2.4: Dişin yapısı

Palatum (palatum): Damak.

Palatum durum (palatum durum): Sert damak

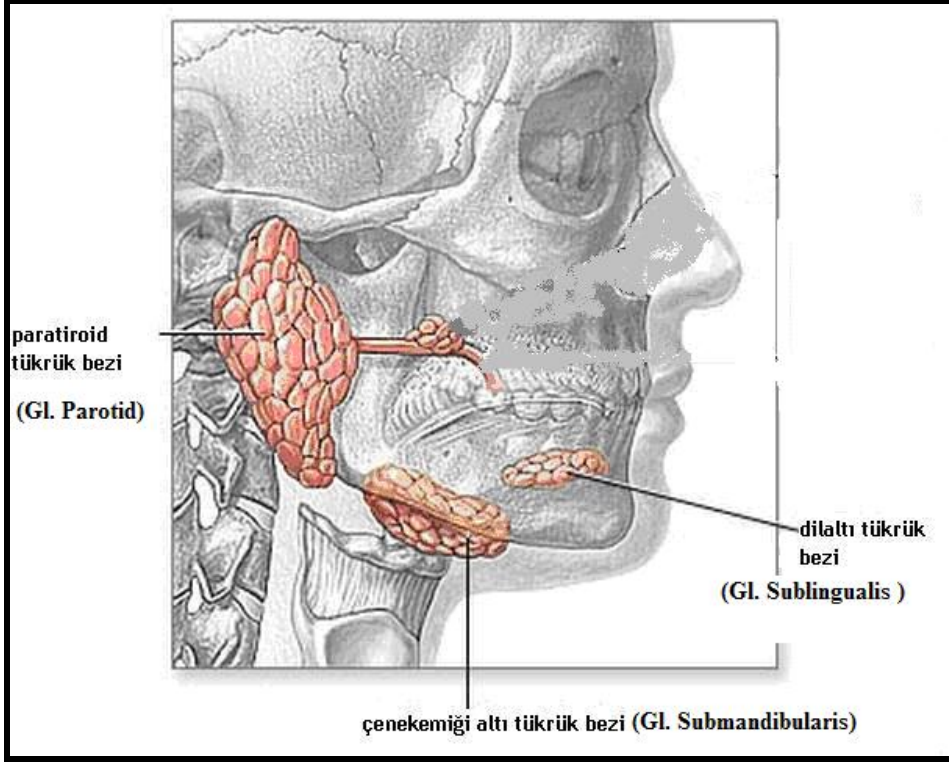
Palatum molle (palatum molle): Yumuşak damak.

Salivary glands (salivari glands): Tükürük bezleri.

Gl. Parotid/ parotis/ parotid gland (glandula parotid/ parotis/ parotid gland): Kulağın ön- alt tarafında bulunan büyük tükürük bezi. Kulak altı tükürük bezi.

Gl. Sublingualis (glandula sublingual): Dil altı tükürük bezi.

Gl. Submandibularis (glandula Submandibularis): Alt çene kemiğinin altında iki yanda deri ile kemik arasına yerleşik bezler.

Resim 2.5: Tükürük bezleri

Glossa/ linguae/ tongue (glossa/ lingua/ tongue): Dil.

Ankyloglossia (ankiloglosi): Dil bağı.

Papilla lingualis (papilla lingualis): Dilin üst yüzünde görülen pürtüklü uzantılar.

Fauces (fauses): Boğaz.

Larynx (larinks- larenks): Gırtlak.

Pharynx (farinks): Yutak.

Laryngopharynx/ hypopharynx (larengofarenks/ hipofarenks): Yutağın alt kısmı. Yutağın yemek borusuna açılan kısmı.

Nasopharynx (nazofarenks): Farenksin yumuşak damağın üstünde kalan bölümü.

Oropharynx (orofarenks): Farenksin yumuşak damağın altında kalan bölümü.

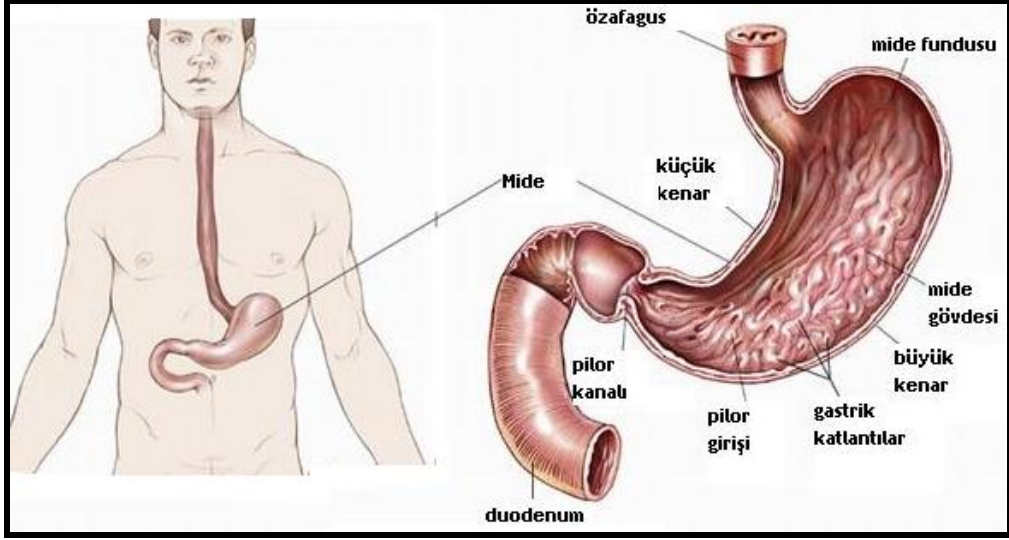
Oesophagus/ esophagus (özofagus): Yemek borusu.

Gaster/ ventriculus (gaster/ ventrikulus): Mide.

Cardia (kardiya): Yemek borusunu mide ile birleştiren kısım.

Corpus gastricum (korporus gastrikum): Midenin gövde bölümü.

Pylorus (pilor- pilorus): Midenin bağırsağa açılan kısmı.

Resim 2.6: Mide ve bölümleri

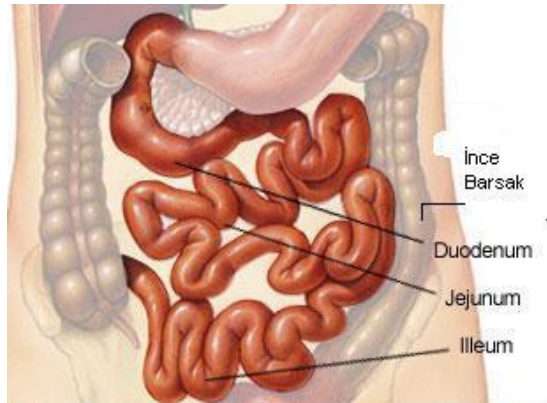
Small intestine/Intestine tenue (smol intestin/intestin tenu): İnce bağırsak.

Duodenum (duodenum): İncebağırsağın ilk parçası. Onikiparmak bağırsağı.

Duodenal Antrum (Duodenal antrum): Duodenumun pilora yakın kısmında, sindirim esnasında oluşan genişleme.

Jejunum (yeyunum/jejenum): İnce bağırsağın orta parçası.

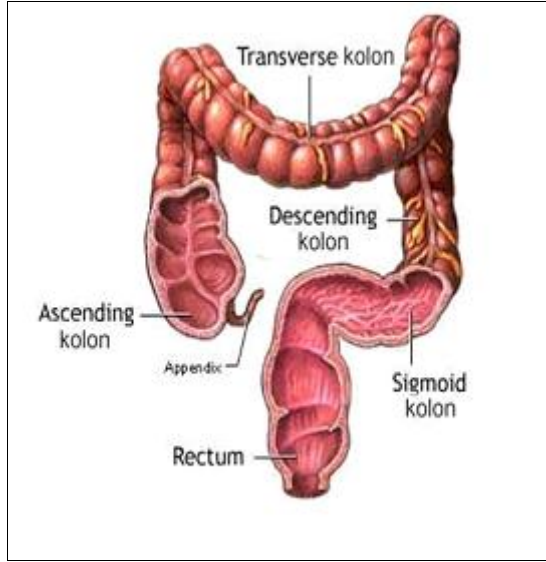
Ileum (ileum): İnce bağırsağın üçüncü ve son parçası.

Resim 2.7: İnce bağırsak ve bölümleri

Gl. intestinalis (glandula intestinalis): İntestinal bez.

Gl. duodenalis (glandula duodenalis): Duodenal bez.

Resim 2.8: Kalın bağırsak

Large Intestine/Intestine crassum (larç intestin/intestin krassum): Kalın bağırsak.

Caecum/Cecum (çekum): Kör bağırsak.

Colon (kolon): Kalın bağırsağın, çekum ile rektum arasında kalan bölümü.

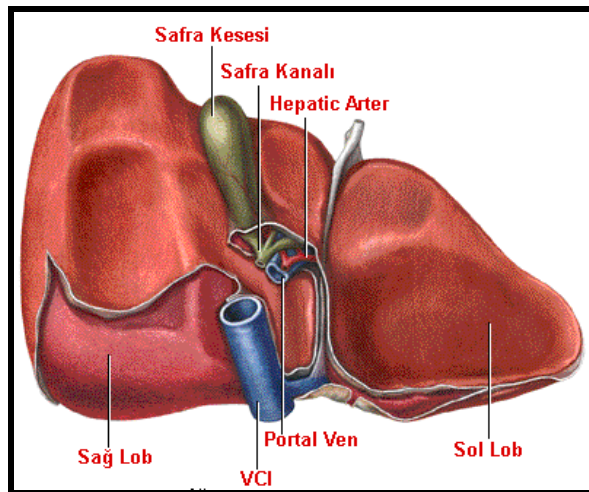
Rectum (rektum): Düz bağırsak. Kalın bağırsağın son parçası.

Anus (anüs): Makat.

Appendix vermiformis (apendiks vermiformis): Apendiks. Kör bağırsak üzerindeki parmağı uzantı.

Hepar/Liver (hepar/livır): Karaciğer.

Hepatic lobes (Hepatik lobus): Karaciğer lobları

Resim 2.9: Karaciğerin alttan görünümü

Cholecyst /vesica fellea/ vesica biliaris/ gallbladder (kolesist/ vezika fella/ vezika bilyaris/ gallbladder): Safra kesesi (Öd kesesi).

Choledochus (koledokus): Ana safra kanalı.

Pancreas (pankreas): Karın boşluğunda yatay olarak uzanan, dış ve iç salgı salgılayan bez.

Ductus pancreaticus (duktus pankreatikus): Pankreas kanalı. Pankreasın dış salgısını duodenuma akıtan kanal.

Peritoneum (periton- peritoneum): Karın zarı.

Mesenterium/Mesentery(mesentery/mezanter): Bağırsak askısı. İnce bağırsakları saran periton kıvrımı.

Abdomen (abdomen): Karın, batın.

2.2. Sindirim Sistemi Hastalıklarına İlişkin Tanısal Terimler

Periapical abscess (periapikal absis): Diş kökü apsisi.

Periodontal abscess (periodontal absis): Diş eti dokusundaki apse.

Dental caries/ dental decay (dental keryis/ dental dikey): Diş çürükleri.

Gingivitis (gingivitis/jinjivit): Diş eti iltihabı.

Resim 2.10: Diş eti iltihabı

Glossitis (glosit): Dil iltihabı.

Stomatitis (stomatit): Ağız mukozasının iltihabı.

Aphtha (aft): Pamukçuk, mantar enfeksiyonu

Aphthous stomatitis (aftöz stomatit): Aftlı ağız iltihabı.

Cheilitis (keilit/ kilit/keilitis): Dudak veya dudakların iltihabı.

Cheilosis (keiloz): Dudak köşelerinin çatlayıp yarılması.

Leukoplakia lingualis (lökoplaki lingualis): Dil mukozasındaki kalınlaşmış beyaz lekeler

Cleft lip/harelip (kleft lip/ harelip): Yarık dudak, tavşan dudağı.

Cleft palate (kleft palat): Yarık damak, kurt damağı.

Ptyalith/ptyalolith/sialolith (ptiyalit/ ptiyalolit/siyalolit): Tükrük (salya) taşı.

Ptyalocoele (ptiyalosele): Salyalı kistik tümör.

Ptyalism/sialism (ptiyalizm/ siyalizm): Tükrük salgılanmasının anormal şekilde artışı.

Sialitis/Sialadenitis (siyalit/siyaladenit): Tükrük bezi iltihabı

Resim 2.11: Tükrük bezi iltihabı

Oesophagitis/Esophagitis (özofajit): Yemek borusu iltihabı.

Peptic oesophagitis (peptik özofajit): Mide asidinin özofagusa geri kaçması sonucu oluşan özofagus iltihabı.

Peptic ulcer (peptik ulkus): Mide ve duodenumda asit - pepsin aktivitesinin artışı sonucu doku kaybı ile ortaya çıkan yara.

Peptic ulcer (peptik ülser): Mide, duodenum ya da özofagus alt bölümünde oluşan yara.

Duodenal ulcer (duodenal ülser): Duodenum ülseri. Onikiparmak bağırsağında oluşan yara.

Gastric ulcer (gastrik ülser): Mide ülseri.

Gastritis (gastrit): Mide mukozasının iltihabı.

Gastrocele (gastrocel): Mide fitiği.

Gastrocolitis (gastrokolit): Mide ve kolon iltihabı.

Gastroduodenitis (gastroduodenit): Mide ve duodenum iltihabı.

Gastroptosis (gastroptoz): Mide düşüklüğü, midenin normal yerinden aşağıda oluşu.

Cholangeitis/Cholangitis (kolanjit): Safra kanalları iltihabı.

Cholecystitis (kolesistit): Safra kesesi iltihabı.

Cholecystolithiasis/Cholelithiasis (kolesistolitiyaz /kolelitiyaz): Safra kesesi taşı hastalığı. Safra kesesinde taş veya taşların oluşması.

Resim 2.12: Safra kesesi taşı

Empyema of gallbladder (ampiyem of gallbladder): Safra kesesinde cerahat/ irin toplanması.

Hydrops of gallbladder (hidrops of gallbladder): Safra kesesine sıvı toplanması.

Colitis (kolit): Kolon iltihabı.

Ulcerative colitis (ülseratif kolit): Enfeksiyonlara bağlı olarak kolon mukozasında yer yer ülserler oluşması.

Colon diverticulum (kolon divertikulum): Bağırsak duvarının dışarıya doğru kesecik halinde çıkması.

Congenital megacolon/Hirschsprung's disease (konjenital megakolon/Hörsprung dizis): Hirschsprung hastalığı. Doğuştan kolonun anormal şekilde geniş oluşu.

Familial polyposis coli/Familial intestinal polyposis (famiyal polipozis koli / famiyal intestinal polipoz): Kolon mukozasında çok sayıda polip oluşması ile belirgin ailevi bir hastalık.

Hernia (herni): Fıtık.

Hiatus (hiyatus): Açıklık (aralık, delik).

Hiatus esophageus (hiyatus özofagus): Diyafragmada yemek borusunun geçtiği delik.

Hiatus hernia/Hiatal hernia (hiyatus herni/ hiyatal herni): Mide fıtığı.

Femoral hernia (femoral herni): Uyluk fıtığı

Incisional hernia (insizyonel herni): Ameliyat sonrası kesi yerinde oluşan fıtık.

Inguinal hernia (inguinal herni): Kasık fıtığı.

Rectocele (rektosel): Rektumun vagina içine fıtık yapması.

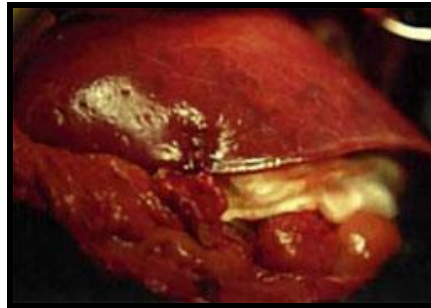
Umbilical hernia (umblikal herni): Göbek fıtığı.

Hepatitis (hepatit): Karaciğer iltihabı.

Hepatic failure (hepatik feylur): Karaciğer yetersizliği.

Hepatic coma/Cholemia (hepatik koma/ kolemi): Karaciğer koması.

Abscess of liver/Hepatic abscess/hepatophyma (apse of livır/hepatik abse/hepatopiyoma): Karaciğer apsesi

Resim 2.13: Karaciğer apsesi

Infectious hepatitis (enfeksiyöz hepatit): Hepatit A. Enfeksiyonun neden olduğu karaciğer iltihabı.

Hepatomegali (hepatomegali): Karaciğer büyümesi.

Hepatosplenomegaly (hepatosplenomegali): Hem karaciğer hem de dalağın büyük oluşu.

Hepatophlebitis (hepatoflebit): Karaciğer venlerinin iltihabı.

Hepatosplenitis(hepatosplenit): Karaciğer ve dalağın beraber iltihabı.

Hepatorenal syndrome (hepatorenal sendrom): Karaciğer hastalığı sonucu gelişen fonksiyonel böbrek yetmezliği.

Portal hypertension (portal hipertansiyon): Vena portaeda, tıkanmaya veya dıştan baskı sonucu sıkışmaya bağlı olarak kan basıncının artışı.

Cirrhosis (siroz): Karaciğerin sertleşip sarı renk alması; karın boşluğunda sıvı toplanması ve portal hipertansiyonla belirgin karaciğer hastalığı.

Hepatic cirrhosis/Alcoholic cirrhosis (hepatik siroz/alkolik siroz): Karaciğer fonksiyonlarının azalması ya da ortadan kalkması.

Hemoperitoneum (hemoperiton): Periton boşluğunda kan toplanması.

Peritonitis (peritonit): Karın zarı iltihabı.

Ascites (asitez-assit): Karın boşluğunda sıvı toplanması.

Ileitis (ileit): İleum iltihabı.

Ileocolitis (ileokolit): İleum ve kolonun beraber iltihabı.

Enteritis (enterit): Bağırsak iltihabı.

Intestinal obstruction/Ileus (intestinal obstrüksiyon/ ileus): Bağırsak tıkanması.

Intussusception (intüsüsepsiyon): Bir bağırsak bölümünün, kendini izleyen bağırsak bölümü içine girmesi.

Paralytic ileus (paralitik ileus): Bağırsak hareketlerinin durması ile belirgin, bağırsak tıkanıklığı.

Volvulus (volvulus): Bağırsağın dönme ve dolanması.

Dysentery (dizanteri): Kanlı ishal.

Malabsorption (malabsorpsiyon): Emilim bozukluğu, kötü emilim.

Strangulation (strangulasyon): Bağırsak boğulması.

Appendicitis (apandisit): Apandis iltihabı.

Pancreatitis (pankreatit): Pankreas iltihabı.

Pancreatic pseudocyst (pankreatik psödokist): Pankreas iltihabı sonucu pankreas enzimleriyle dolu, yalancı kist oluşması.

Pilonidal cyst/Pilonidal sinus (pilodinal kist/pilodinal sinüs): Kıl dönmesi. İçinde kıl yuvası bulunan kist.

Proctitis (proktit): Rektum iltihabı.

Prolapse of rectum (prolaps of rektum): Rektum mukozasının anüsten dışarıya sarkması.

Pruritus ani (pruritus ani): Anüsün kaşınması.

Anal fissure (anal fissür): Anüs kenarında oluşan ağrılı mukoza çatlağı.

Anal fistula (anal fistül): Anal kanaldan anüs çevresindeki doku içine uzanan patolojik geçit.

Anorectal abscess (anorektal apsis): Anal bezlerde başlayan enfeksiyonun yayılması ile oluşan apse.

Hemorrhoid (hemoroid): Basur. Anal kanal duvarında bulunan venlerin varis şeklinde genişlemesi.

Tenesmus (tenezmus): Gaita veya idrar yapma sırasında ağrı ya da acı duyulması.

➤ **Sindirim sistemi hastalıklarının tanısı için kullanılan bazı testler**

Colonoscope (kolonoskop): Kolon içini gösteren, ucu ışıklı alet.

Colonoscopy (kolonoskopi): Kolonoskop aracılığı ile yapılan muayene.

Peritoneoscopy (peritonoskopi): Periton boşluğunun muayenesi.

Proctoscope/ rectoscope (proktoskop/rektoskop): Rektum muayenesinde kullanılan, ucu ışıklı alet.

Proctoscopy/rectoscopy (proktoskopi/rektoskopi): Rektumun proktoskop/rektoskop ile muayenesi.

Resim 2.14: Proktoskopi cihazı

Gastroscope (gastroskop): Mide içini görerek muayenede kullanılan ucu ışıklı alet.

Gastroscoy (gastroskopi): Midenin gastroskop ile muayenesi.

Esophagoscope (özofagoskop): Yemek borusunun içini muayenede kullanılan, ucu ışıklı alet.

Esophagoscopy (özofagoskopi): Özofagusun özofagoskop ile muayenesi.

Esophagography (ezofagografi): Radyo-opak madde kullanılarak yemek borusunun radyolojik incelemesi

Sigmoidoscope (sigmoidoskop): Sigmoid kolon için muayenesinde kullanılan alet.

Sigmoidoscopy (sigmoidoskopi): Sigmoid kolonun sigmoidoskop ile muayenesi.

Hepatosplenography/ splenoportography (hepatosplenografi/ splenoportografi): Dalak ve karaciğerin kontrast madde verilerek radyolojik incelemesi.

Cholecystography (kolesistografi): Safra kesesinin kontrast madde verilerek radyolojik incelemesi.

2.3. Sindirim Sisteminde Ameliyatlara İlişkin Terimler

Gingivectomy (gingivektomi): İltihaplı veya sarkık dişeti kısmını kesip çıkarma.

Clipping of frenum linguae (kliping of frena lingua): Dil bağını serbest kılmak için dil altındaki zar kıvrımının kesilmesi.

Glossectomy (glosektomi): Dilin ameliyatla çıkarılması

Glossorrhapy (glosorafi): Parçalanmış, kopmuş dilin dikilmesi.

Cheilorrhaphy (kilorofi): Yırtılmış, parçalanmış dudakın dikilmesi.

Cheiloplasty (kiloplasti): Dudağın plastik ameliyatı.

Cheilostomatoplasty (kilostomatoplasti): Yarık dudak için dudak ve ağızın plastik ameliyatı.

Palatoplasty (palatoplasti): Damağın plastik ameliyatı.

Staphylorrhaphy (stafilorafi): Yarık damağın dikilmesi.

Stomatoplasty (stomatoplasti): Ağızın plastik ameliyatı.

Sialadenectomy (siyaladenektomi): Tükürük bezinin ameliyatla alınması.

Sialolithotomy (siyalolitotomi): Tükürük bezindeki tükürük taşının ameliyatla alınması.

Esophagoplasty (özofagoplasti): Özofagusun plastik ameliyatı.

Esophagorrhaphy (özofagorafi): Yırtılan v.s. özofagusun dikilmesi.

Oesophagotomy (özofagotomi): Yemek borusu üzerinde gerçekleştirilen insizyon.

Vagotomy (vagotomi): Vagus sinirinin kesilmesi.

Pylorotomy (pilorektomi): Pilonun çıkarma ameliyatı.

Pyloroplasty (pilorooplasti): Midenin pilor kısmının plastik ameliyatı.

Antrectomy (antrektomi): Midenin antrum kısmının çıkarılması.

Roux –en Y Diversiyon Ameliyatı: Mide antrumu çıkarıldıktan sonra midenin jejunuma – Y- şeklinde ağızlaştırılması (Mideye kelepçe takma ameliyatı).

Gastrectomy (gastrektomi): Midenin kısmen veya tamamen ameliyatla alınması.

Gastrostomy (gastrostomi): Mideden vücut dışına ağız açılması.

Resim 2.15: Vücut dışına mideden açılan ağız

Hepatectomy (hepatektomi): Karaciğerin kısmen veya tamamen ameliyatla çıkarılması.

Hepatic lobectomy (hepatik lobektomi): Karaciğerin bir lobunun ameliyatla alınması.

Hepatotomy (hepatotomi): Karaciğere kesit yapma, keserek açma.

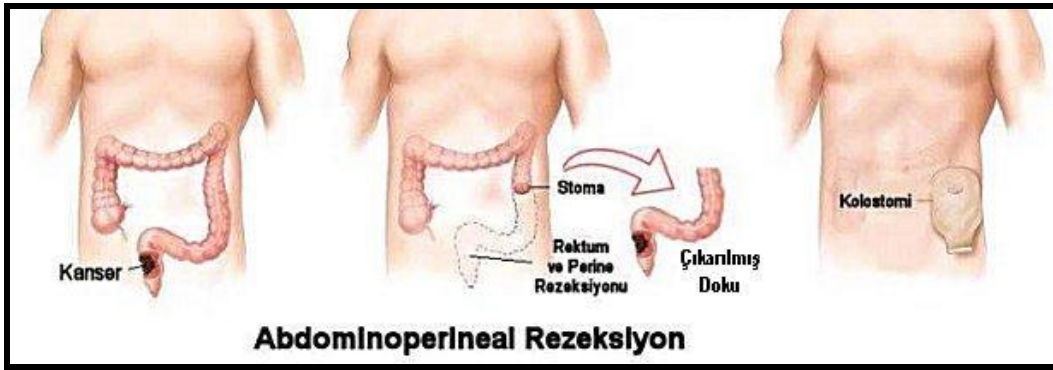
Cholecystostomy (kolesistostomi): Safra kesesini karın duvarına açma ameliyatı.

Cholecystectomy (kolesistektomi): Safra kesesinin ameliyatla çıkarılması.

Choledochorrhaphy (koledogorafi): Yırtılan v.s. safra kesesinin dikilmesi.

Cholelithotomy (kolelitotomi): Safra kesesinden safra taşını çıkarma ameliyatı.
Choledochectomy (koledoktomi): Ana safra kanalının, ameliyatla çıkarılması.
Choledocholithotomy (koledokolitotomi): Ana safra kanalında bulunan bir taşın, cerrahi olarak çıkarılması.
Pancreatectomy/Pancrectomy (pankreatektomi/pankreektomi): Pankreasın kısmen veya tamamen ameliyatla alınması.

Ileostomy (ileostomi): İleumdan vücut dışına ağız açılması.
Colectomy (kolektomi): Kalın bağırsağın kısmen veya tamamen ameliyatla çıkarılması.
Colostomy (kolostomi): Karın duvarından kolona açılan suni anüs.

Resim 2.16: Vücut dışına kolondan açılan ağız

Cecostomy (çekostomi): Karın duvarından çekuma geçit oluşturma.
Cecotomy (çekotomi): Kesit yaparak çekumu açma

Resim 2.17: Kalın bağırsağın anostomozu

Appendectomy (apendektomi): Apandisin ameliyatla alınması.
Herniotomy (herniotomi): Boğulmuş fitik ameliyatı.
Herniorrhaphy (herniyorafi): Fıtığa neden olan gevşek duvarı sağlamlaştırma ameliyatı.
Laparotomy (laparotomi): Karnın açılması, karın duvarını kesme ameliyatı.

Proctoplasty (proktoplasti): Rektum veya anüsün plastik ameliyatı.
Proctorrhaphy (proktorafi): Yırtılan v.s. rektum veya anüsün dikilmesi.
Hemorrhoidectomy (hemoroidektomi): Hemoroidin (basur) ameliyatla alınması.

2.4. Sindirim Sistemi Hastalıklarında Semptomlara İlişkin Terimler

Gingivalgia (gingivalji): Dişetlerinde hissedilen ağrı.

Aphagia (afaji): Yutamama, yutma refleksinin kaybı.

Dysphagia (disfaji): Yutma güçlüğü.

Odynophagia (odinofaji): Yutmada ağrı.

Polydipsia (polidipsi): Çok su içme.

Anorexia (anoreksi): İştah kaybı.

Bulimia/Bulimy/voracious (bulimi/voracius): Aşırı iştahlı olmak.

Polyphagia (polifaji): Aşırı yeme.

Obesity (obezite): Şişmanlık.

Gastroesophageal regurgitation/Gastroesophageal reflux (gastroözofajiyal regurjitasyon/gastroözofajiyal reflü): Mide içeriğinin yemek borusuna geri gelmesi.

Pyrosis/Hearburn (pirozis/piroz/hörtbörn): Mide yanması, mide ekşimesi.

Achlorhydria (aklorhidri): Mide özsuyunda hidroklorik asit (HCL) yokluğu.

Hyperchlorhydria (hiperklorhidri): Mide özsuyunda hidroklorik asit (HCL) fazlalığı.

Hypochlorhydria (hipoklorhidri): Mide özsuyunda hidroklorik asit (HCL) azlığı.

Constipation (konstipasyon): Kabızlık.

Diarrhea (diyare): İshal.

Hyperperistalsis (hiperperistalzis): Mide ve bağırsak hareketlerinde aşırı artış.

Dyspepsia (dispepsi): Sindirim güçlüğü, hazımsızlık.

Eructation (erüktasyon): Geğirme.

Halitosis (halitoz): Nefesin kötü kokması.

Hypersecretion (hipersekrezyon): Aşırı salgılanma (normalin üstünde salgı oluşması).

Salivation/ptyalism (salivasyon/ptiyalizm): Tükürük bezlerinin aşırı salgı yapması.

Vomiting/Vomitus (vomiting/vomitus): Kusma.

Cyclic vomiting (siklik vomiting): Zaman zaman gelişen kusma nöbeti.

Hematemesis (hematemez): Kan kusma.

Hematochezia (hematokezya): Kanlı dışkı.

Melena (melena): Kan karışması sonucu katrana benzer, koyu siyah renkli dışkı.

Meteorism (meteorizm): Bağırsaklarda gaz birikimi sonucu oluşan karın gergiliği, karın şişliği.

Hepatodynia/Hepatalgia (hepatodini/ hepatalji): Karaciğer bölgesinde hissedilen ağrı; karaciğer ağrısı.

Icterus/Jaundice (ikter/jondis): Sarılık. Kanda bilirubin yükselmesiyle beliren, deri ve mukozaların sarardığı tablo.

Proctalgia (proktalji): Rektum veya anüste hissedilen ağrı.

Prpctatresia (prokratrezi): Anüsün kapalı oluşu.

UYGULAMA FAALİYETİ

Bu uygulama faaliyetinde verilen işlem basamaklarını tamamladığınızda Sindirim Sistemine ilişkin tıbbi terimleri tam ve doğru olarak telaffuz edip yazabileceksiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Sindirim sistemine ilişkin anatomik terimleri, doğru telaffuz ediniz.	➤ Tıbbi terimlerin yazılışları ve telaffuzları arasındaki farklılıklara dikkat ediniz.
➤ Sindirim sistemine ilişkin anatomik terimleri, doğru yazınız.	➤ Tıbbi terimleri telaffuz edip, öğrenene kadar tekrar ediniz.
➤ Sindirim sistemi hastalıklarına ilişkin tanısal terimleri, doğru telaffuz ediniz.	➤ Telaffuzlarınızı bilgisayar, kasetçalar vb. cihazları kullanarak kaydediniz.
➤ Sindirim sistemi hastalıklarına ilişkin tanısal terimleri doğru yazınız.	➤ Kaydettiğiniz telaffuzlarınızı dinleyiniz.
➤ Sindirim sistemine ilişkin ameliyat terimlerini, doğru telaffuz ediniz.	➤ Telaffuzlarınızda hata var ise doğru telaffuz edene kadar tekrar ediniz.
➤ Sindirim sistemine ilişkin ameliyat terimlerini, doğru yazınız.	➤ Arkadaşlarınız ile “doğru telaffuz doğru anlam” oyunu oynayınız.
➤ Sindirim sistemi hastalıklarında semptomlara ilişkin terimleri, doğru telaffuz ediniz.	<ul style="list-style-type: none">• Tıbbi terimin Türkçe karşılığını bir arkadaşınız söylediğinde diğeriniz de telaffuzunu söylesin.• Tıbbi terimin telaffuzunu bir arkadaşınız söylediğinde diğeriniz de Türkçe karşılığını söylesin.• Diğer arkadaşlarınız da anlam ve telaffuzunuzun doğruluğunu kitabınızdan kontrol etsin.
➤ Sindirim sistemi hastalıklarında semptomlara ilişkin terimleri, doğru yazınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Tek bir harften bile tıbbi terimin anlamının değiştiğini unutmayınız.➤ Tıbbi terimleri yazarken ayrıntılara dikkat ediniz.➤ Tıbbi terimleri doğru yazabilmek için çalışma defterinize yazarak pratik yapınız.➤ Arkadaşlarınız ile “doğru yazılış, doğru anlam” oyununu oynayınız.• Tahtaya veya bir kağıda bir arkadaşınız tıbbi terimi yazsın, diğeriniz de anlamını söylesin ya da yazsın.• Türkçe karşılığını siz söyleyin arkadaşlarınız da tıbbi terimi bir kağıda yazsınlar.• Bir grup arkadaşınız da yazılanların ve söylenenlerin doğruluğunu kitabınızdan kontrol etsin.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi, sindirim sistemi organlarından değildir?
A) Pharynx
B) Oesophagus
C) Trachea
D) Gaster
E) Intestinum crassum
2. Ağız boşluğunu, aşağıdakilerden hangisi ifade eder?
A) Cavitas oris
B) Cavum oris proprium
C) Periodontium
D) Palatum
E) Linguae
3. Aşağıdakilerden hangisi, yetişkin bir insanda bulunan diş çeşitlerinden değildir?
A) Dentes canini
B) Dentes premolaris desidua
C) Dentes incisivi
D) Dentes molares
E) Dentes desidua
4. Palatum durum, aşağıdakilerden hangisidir?
A) Yumuşak damak
B) Sert damak
C) Yanak
D) Dil
E) Tükürük bezi
5. Kanda bilirubin yükselmesiyle beliren, deri ve mukozaların sarardığı tablo, aşağıdakilerden hangisidir?
A) Hernia (herni)
B) Tenesmus (tenezmus)
C) Pancreatitis (pokreatit)
D) Icterus (ikter)
E) Peptic ulcus (peptik ulkus)

6. Midenin normal yerinden aşağıda oluşu, aşağıdakilerden hangisidir?
A) Gastrit
B) Gastroptoz
C) Gastrosel
D) Gastroduodenit
E) Rektosel
7. Sialadenitis'i, (siyaladenit) aşağıdaki terimlerden hangisi ifade eder?
A) Tükürük bezi iltihabı
B) Ağız boşluğunu çevreleyen mukozanın iltihabı
C) Rektum iltihabı
D) Salya (tükürük) taşı
E) Periton iltihabı
8. Safra kesesinin ameliyatla çıkarılması işleminin telaffuzu, aşağıdakilerden hangisidir?
A) Kolodoktomi
B) Kolesistostomi
C) Kolesistektomi
D) Koledokolitotomi
E) Kolesistografi
9. Cyclic vomiting (periyodik kusma) teriminin telaffuzu, aşağıdakilerden hangisidir?
A) Sislik vomitting
B) Sislik vomiting
C) Siklik vomitting
D) Silis vomiting
E) Siklik vomiting
10. Bağırsaklarda gaz birikimi sonucu oluşan karın gergiliği, karın şişliği aşağıdakilerden hangisidir?
A) Jaundice
B) Hematochezia
C) Gastrectomy
D) Meteorism
E) Strangulatio

Aşağıdaki tıbbi terimlerin, Türkçe karşılıklarını ok işareti ile eşleştiriniz.

1. Abdomen	• Boğaz
2. Aphagia	• Diş eti
3. Caecum	• Fıtık
4. Cleft palate	• Karaciğer büyümesi
5. Fauces	• Karın, batın
6. Gingiva	• Kör bağırsak
7. Hepatomegali	• Yutak.
8. Hernia	• Mide
9. Pharynx	• Yarık damak, kurt damağı
10. Gaster	• Yutamama

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki tıbbi terimlerin telaffuzlarını karşılıklarına yazınız.

NO	TIBBİ TERİM	TELLAFFUZU
1	Asphyxia	
2	Bronchiectasis	
3	Coryza	
4	Empyema	
5	Hiypopnea	
6	Laryngectomy	
7	Laryngoscopy	
8	Pneumonectomy	
9	Tachypnea	
10	Tracheostomy	
11	Anal fissure	
12	Anal fistula	
13	Cervix dentis	
14	Gastroduodenitis	
15	Glandula Sublingualis	
16	Oesophagus	
17	Oropharynx	
18	Intestine tenue	
19	Caecum	
20	Vesica biliaris	

Aşağıda Türkçe anlamı verilen tıbbi terimlerin yazılışlarını ve okunuşlarını karşılıklarına yazınız.

NO	TÜRKÇESİ	TIBBİ TERİMİN YAZILIŞI	TELAFFUZU/ OKUNUŞU
1	Burun sırtı		
2	Gırtlak		
3	Göğüs zarı		
4	Larenksin iltihabı		
5	Bronş sisteminin radyolojik olarak incelenmesi		
6	Yutak		
7	Ses kaybı		
8	Solunumun yavaşlaması		
9	Trakeadan vücut dışına ağız açılması		
10	Akciğer tüberkülozu		
11	Dişlerle yanak arasındaki kısım		
12	Yarık dudak, tavşan dudağı		
13	Karın duvarından kolona açılan suni anüs		
14	Kron, taç		
15	Yutmada ağrı		
16	Geğirme		
17	Nefesin kötü kokması		
18	Makat		
19	Yumuşak damak		
20	Düz bağırsak, kalın bağırsağın son parçası		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ 1'İN CEVAP ANAHTARI

ÇOKTAN SEÇMELİ CEVAP ANAHTARI		
1		D
2		A
3		C
4		B
5		E
6		A
7		C
8		A
9		D
10		E
EŞLEŞTİRME CEVAP ANAHTARI		
1	Cavitas nasi	Burun boşluğu
2	Trachea	Nefes borusu
3	Expiration	Soluk verme
4	Pulmo	Akciğer
5	Pectus excavatum	Kunduracı göğsü
6	Inspiration	Soluk alma
7	Hemothorax	Göğüs (plevra) boşluğuna kan toplanması
8	Rhin	Burun
9	Thoracomy	Göğüs kafesinin cerrahi girişimle açılması
10	Bronchotomy	Bir bronşun ameliyatla kesilmesi

ÖĞRENME FAALİYETİ 2'NİN CEVAP ANAHTARI

ÇOKTAN SEÇMELİ CEVAP ANAHTARI		
1		C
2		A
3		E
4		B
5		D
6		B
7		A
8		C
9		E
10		D
EŞLEŞTİRME CEVAP ANAHTARI		
1	Abdomen	Karın, batın
2	Aphagia	Yutamama
3	Caecum	Kör bağırsak
4	Cleft Palate	Yarık damak, kurt damağı
5	Fauces	Boğaz
6	Gingiva	Diş eti
7	Hepatomegali	Karaciğer büyümesi
8	Hernia	Fıtık
9	Pharynx	Yutak
10	Gaster	Mide

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

TIBBİ TERİMLERİN TELAFFUZLARI	
1	Asfiksi
2	Bronşektazi
3	Koriza
4	Ampiyem
5	Hipopne
6	Larenjektomi
7	Larengoskopi
8	Pnömonektomi
9	Takipne
10	Trakeostomi
11	Anal fissür
12	Anal fistül
13	Serviks dentis
14	Gastroduodenit
15	Glandula sublingual
16	Özofagus
17	Orofarenks
18	İntestinum tenue
19	Çekum
20	Vesika bilyaris

NO	TIBBİ TERİMİN YAZILIŞI	TELAFFUZU/ OKUNUŞU
1	Dorsum nasi	Dorsum nasi
2	Larynx	Larinks
3	Pleura	Plevra
4	Laryngitis	Larenjit
5	Bronchography	Bronkografi
6	Pharynx	Farenks
7	Aphonia	Afoni
8	Bradypnea	Bradipne
9	Tracheotomy	Trakeotomi
10	Pulmonary tuberculosis /Phthisis	Pulmoner tüberküloz/ Ftizi
11	Vestibulum oris	Vestibulum oris
12	Cleft lip/ harelip	Kleft lip/ harelip
13	Colostomy	Kolostomi
14	Corona dentis	Korona dentis
15	Odynophagia	Odinofaji
16	Eructation	Erüktasyon
17	Halitosis	Halitoz
18	Anus	Anüs
19	Palatum molle	Palatum molle
20	Rectum	Rektum

KAYNAKÇA

- ARTUKOĞLU Adil, **Tıbbi Terminoloji**, 1. Cilt, Hacettepe Üniversitesi Sağlık İdaresi Yüksek Okulu Yayınları, Ankara, 1997.
- ARTUKOĞLU Adil, Aslan KAPLAN, Ali YILMAZ, **Tıbbi Terminoloji**, 2. Baskı, Denge Matbaacılık, Ankara, 2004.
- HATİBOĞLU M. Tahir, Sebahat EKİNCİ, **Tıbbi Terminoloji**, Hatipoğlu Yayınevi, 1. Baskı, Ankara, 2002.
- KOCATÜRK Utkan, **Tıp Terimleri El Sözlüğü**, 4. Baskı, Prof. Dr. Utkan Kocatürk, Ankara, Eylül, 2006.
- <http://anatomi.uludag.edu.tr/ya2.htm>
- [http://tr.wikipedia.org/wiki/Sindirim#Yemek_borusu\(31.03.2011\)](http://tr.wikipedia.org/wiki/Sindirim#Yemek_borusu(31.03.2011))
- <http://www.aof.anadolu.edu.tr/kitap/EHSM//1210/unite07.pdf>
- [http://www.astimalerji.org/images/resimler/akciger_kanserli_resim8.jpg\(31.03.2011\)](http://www.astimalerji.org/images/resimler/akciger_kanserli_resim8.jpg(31.03.2011))
- <http://www.baskent-adn.edu.tr/pages/sozluk.php>
- <http://www.bilkent.edu.tr/~bilheal/aykonu/ay2006/mayis2006/tuberculosis.jpg>
- <http://www.biyolojiegitim.yyu.edu.tr/k/Sind/index.htm> 12/11/2008 18:22
- <http://www.dishekimi.net/images/cases/vaka11.jpg> 21/11/2008 00:01
- [http://www.donusumkonagi.net/admin/makale/zayifadam.jpg\(31.03.2011\)](http://www.donusumkonagi.net/admin/makale/zayifadam.jpg(31.03.2011))
- <http://www.dunyabulteni.net/images/other/25293.jpg>
- <http://www.fenbilgisiegitimi.yyu.edu.tr/k/yutft/images/yutak>
- <http://www.gata.edu.tr/dahilibilimler/ichastaliklari/files/kitaplar/58.pdf>
- <http://www.istanbulsaglik.gov.tr/w/sb/bh/resim/hastainsan.jpg>
- <http://www.karabukdh.gov.tr/public/resimler/ekodopler.JPG> 15/11/2008 19: 40
- http://www.medistanbul.org/images/bm_bronkoskopi2.jpg_12.jpg 15/11/2008 19: 45
- <http://www.mesothelioma-tr.org/images/sd2.gif> 15/11/2008 21:00
- <http://www.sabem.saglik.gov.tr/kaynaklar/3812.pdf>
- [http://www.tkd.org.tr/cg/IKYD/images/havayolu9.gif\(31.03.2011\)](http://www.tkd.org.tr/cg/IKYD/images/havayolu9.gif(31.03.2011))
- http://yazarlikyazilimi.meb.gov.tr/Materyal/mardin/grup03/duyuorganlari/resimler/ana_burunveyapisi.jpg 15/11/2008 17:20
- ogrenci.hacettepe.edu.tr/~meryem03/odevlerim/powerpont.ppt 12/11/2008 18:32
- yunus.hacettepe.edu.tr/~b0344031/sindirim_sistemi.ppt12/11/2008 18:42
- http://www.fenveteknoloji.gen.tr/dersler/FvT/vucudumuz_taniyalim/resimler/vucudumuz_taniyalim_2.jpg 16/03/2009 02:00